

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Sondaj privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România

Decembrie 2025

Sondaj privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România

Decembrie 2025

NOTĂ

Toate drepturile rezervate.

Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative
și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României

Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București

tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2458-0562

Cuprins

Sinteză	5
A. Accesul la finanțare al companiilor nefinanciare	7
A1. Evoluția principalilor factori de influență asupra activității firmei	7
B. Capacitatea companiilor de a face față unor evoluții financiare nefavorabile	14
B1. Percepția companiilor asupra unor evoluții nefavorabile privind costul finanțării (rata dobânzii)	14
B2. Percepția companiilor asupra unei evoluții nefavorabile a cursului de schimb al monedei naționale în raport cu moneda euro	16
Anexă. Metodologia sondajului	23

Sinteză

Sondajul privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România (FCNEF) surprinde opiniile sectorului real¹ cu privire la: (i) cele mai presante probleme în desfășurarea activității; (ii) costul finanțării și capacitatea de a face față unor evoluții nefavorabile privind rata dobânzii și (iii) implicațiile unei posibile aprecieri/deprecieri a monedei naționale.

Principalele concluzii ale analizei sunt următoarele:

- Într-un context caracterizat de incertitudini interne și internaționale, proporția firmelor care percep o înrăutățire a situației economice la nivel național a crescut (la 66 la sută în septembrie 2025 față de 51 la sută în septembrie 2024).
- Percepțiile cu privire la perspectivele de dezvoltare ale firmei sunt mixte: 46 la sută dintre firme indică menținerea la același nivel, o treime estimează o deteriorare, iar restul de 20 la sută se așteaptă la o îmbunătățire.
- Relațiile cu partenerii de afaceri se mențin în mare măsură nemodificate (pentru peste 60 la sută dintre firme). Similar, relațiile cu instituțiile financiare au rămas nemodificate pentru 74 la sută dintre firmele care activează în România, iar pentru restul firmelor colaborarea fie s-a degradat, fie s-a îmbunătățit, în proporții egale (13 la sută fiecare). Totodată, relația cu instituțiile statului s-a menținut preponderent constantă (73 la sută dintre firme).
- Firmele evaluează în cea mai mare proporție (78 la sută) menținerea capacității de rambursare a creditelor la același nivel, 10 la sută dintre acestea raportând o deteriorare (de la 6 la sută în martie 2025). Totodată, disponibilitatea băncilor de a acorda credite s-a păstrat nemodificată, conform opiniei a 74 la sută dintre firme.
- Costurile ridicate (de producție, cu forța de muncă etc.) rămân cea mai presantă problemă pentru firmele care activează în România, indiferent de dimensiune. Totuși, ponderea firmelor care au indicat acest factor ca fiind presant sau foarte presant s-a diminuat comparativ cu *Sondajul* precedent (48 la sută în septembrie 2025 față de 55 la sută în martie 2025), în contextul în care dinamica anuală a costurilor unitare cu forța de muncă în economie s-a redus considerabil.
- Următoarea problemă presantă raportată de firme este legată de concurență, resimțită mai acut de IMM (36 la sută dintre firme față de 31 la sută în cazul corporațiilor). Lipsa cererii reprezintă cea de a treia provocare indicată de companiile nefinanciare, în creștere din punctul de vedere al importanței.

¹ Eșantionul utilizat în *Sondajul FCNEF* conține circa 11 000 de companii nefinanciare, este reprezentativ la nivel național și regional, iar extragerea companiilor incluse în sondaj este realizată prin procedee statistice specifice, cu respectarea criteriilor privind: (i) clasa de mărime a companiei (microîntreprinderi, întreprinderi mici, întreprinderi mijlocii și corporații); (ii) sectorul de activitate (conform CAEN Rev. 2) și (iii) regiunile de dezvoltare. Sondajul este efectuat semestrial de BNR, de regulă în lunile martie și septembrie.

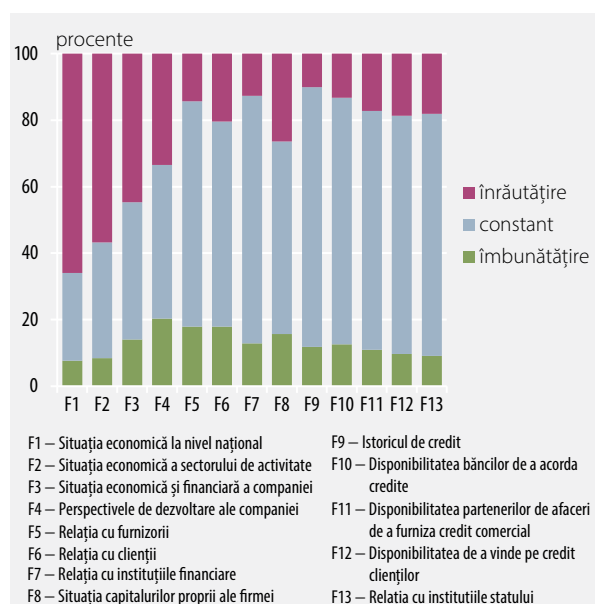
- Accesul la finanțare continuă să se numere printre cele mai puțin presante probleme raportate de firmele autohtone (11,9 la sută).
- Nivelul de încredere în sectorul bancar al firmelor care activează în România se menține preponderent moderat (57,4 la sută).
- Gradul scăzut al intermediarii financiare în România este explicat și de ponderea scăzută a firmelor care se finanțează prin credite bancare, 74,5 la sută dintre firmele care activează în România raportând că nu au credite în lei, iar 85,6 la sută că nu au credite în euro.
- Circa 26,7 la sută dintre firmele autohtone consideră că nivelul costului de finanțare le-ar afecta capacitatea de a rambursa împrumutul sau activitatea companiei, dacă ar aplica pentru un nou credit de la bănci sau instituții financiare nebankare (IFN). Totodată, 58,5 la sută dintre companiile nefinanciare declară că nu au nevoie de finanțare de la bănci sau IFN.
- Mai mult de jumătate dintre companiile nefinanciare (55,6 la sută) consideră că nu sunt afectate de variațiile cursului de schimb. Totuși, pentru 34,2 la sută dintre firme, deprecierea monedei naționale față de euro are un impact negativ asupra rezultatelor financiare ale companiei.
- În funcție de sectorul de activitate, companiile din industrie și comerț raportează, în cea mai mare măsură, o sensibilitate mai ridicată la deprecierea monedei naționale, impactul fiind resimțit de aproximativ 43 la sută dintre firmele din industrie și 41 la sută dintre cele din comerț.
- Aproximativ 29 la sută dintre firmele autohtone au raportat că atât cifra de afaceri, cât și costurile le sunt influențate de evoluția monedei naționale față de euro.
- Deși fluctuațiile cursului de schimb al monedei naționale pot avea un impact semnificativ asupra situației financiare a companiei, 23 la sută dintre firmele active în România sunt expuse riscului valutar, dar nu implementează măsuri de protecție față de acest risc.
- Circa 66 la sută dintre firmele autohtone au indicat faptul că nu au expuneri la riscul valutar, fie pentru că nu lucrează cu valută, fie pentru că veniturile și cheltuielile sunt denominate în aceeași monedă. Aproximativ 10 la sută dintre companii ajustează periodic pozițiile valutare pentru echilibrarea pozițiilor lungi și scurte și mai puțin de 1 la sută dintre firme utilizează instrumente financiare derivate.
- Așteptările companiilor nefinanciare din România cu privire la evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de euro în următoarele șase luni sunt preponderent de creștere, 11 la sută dintre firme indicând o creștere substanțială, iar 43 la sută o creștere într-o anumită măsură.

A. Accesul la finanțare al companiilor nefinanciare

A1. EVOLUȚIA PRINCIPALILOR FACTORI DE INFLUENȚĂ ASUPRA ACTIVITĂȚII FIRMEI

Economia autohtonă continuă să evolueze într-un ritm moderat, într-un context caracterizat de incertitudini interne și internaționale. Astfel, proporția firmelor care percep o înrăutățire a situației economice la nivel național a crescut (la 66 la sută în septembrie 2025 față de 51 la sută în septembrie 2024). Comparativ cu situația din urmă cu șase luni, ponderea a crescut marginal (de la 65 la sută în martie 2025).

Grafic 1. Percepția companiilor nefinanciare asupra situației macroeconomice, a evoluției sectorului de activitate sau întreprinderii, pentru perioada aprilie-septembrie 2025

În ceea ce privește situația economică a sectorului din care compania face parte, evaluările indică o înrăutățire în cazul a 57 la sută dintre firme (Grafic 1), proporție în creștere de la 51,5 la sută în martie 2025 și 40 la sută în septembrie 2024. Opiniile cu privire la situația economică și financiară a companiei și la perspectivele de dezvoltare semnalează, de asemenea, o deteriorare în ultimele șase luni. Astfel, 45 la sută dintre firme consideră că situația economică și financiară a firmei s-a înrăutățit, iar 41 la sută au raportat păstrarea relativ nemodificată a acestora. Percepțiile cu privire la perspectivele de dezvoltare ale firmei sunt mixte: 46 la sută dintre firme indică menținerea la același nivel, o treime estimează o deteriorare, iar restul de 20 la sută se așteaptă la o îmbunătățire, proporție similară exercițiului precedent.

Relațiile cu partenerii de afaceri se mențin în mare măsură nemodificate (pentru peste 60 la sută dintre firme), iar ponderea firmelor pentru care colaborarea cu furnizorii sau clienții s-a îmbunătățit s-a majorat comparativ cu *Sondajul* precedent. Similar, relațiile

cu instituțiile financiare au rămas nemodificate pentru 74 la sută dintre firmele care activează în România, iar pentru restul firmelor colaborarea fie s-a degradat, fie s-a îmbunătățit, în proporții egale (13 la sută fiecare). Totodată, relația cu instituțiile statului s-a menținut preponderent constantă (73 la sută dintre firme), în cazul a 18 la sută dintre firme interacțiunea cu instituțiile de stat înrăutățindu-se.

Deficiențele de capitalizare ale companiilor nefinanciare din România rămân o vulnerabilitate structurală persistentă, afectând capacitatea acestora de a se dezvolta, de a investi și de a accesa finanțare formală. Conform evaluărilor firmelor, situația capitalurilor proprii a avut evoluții mixte: 58 la sută dintre firme au raportat menținerea

nemodificată, 26 la sută deteriorarea acestora (în creștere de la 24 la sută în martie 2025), iar 16 la sută au raportat îmbunătățirea capitalizării (în creștere de la 11 la sută în martie 2025). Comitetul Național pentru Supravegherea Macroprudențială (CNSM) a emis încă din 2018 o serie de recomandări² menite să reducă vulnerabilitățile din bilanțurile companiilor, punând accent pe îmbunătățirea cadrului privind insolvența persoanelor juridice și corectarea situației firmelor cu capitaluri proprii sub nivelul minim legal. O parte dintre aceste recomandări se regăsesc în pachetul de măsuri fiscale adoptat de Guvern în septembrie 2025³, fiind de natură a ameliora vulnerabilitățile din bilanțurile firmelor.

Firmele evaluează în cea mai mare proporție (78 la sută) menținerea capacității de rambursare a creditelor la același nivel, 10 la sută dintre acestea raportând o deteriorare (de la 6 la sută în martie 2025). Totodată, disponibilitatea băncilor de a acorda credite s-a păstrat nemodificată, conform opiniei a 74 la sută dintre firme.

Datoriile comerciale continuă să reprezinte una dintre metodele de finanțare preferate de companiile care activează în România, reprezentând circa 17 la sută din pasivul bilanțului agregat al firmelor (2024), în pofida costurilor mai mari și nivelului de risc mai ridicat asociat, comparativ cu finanțarea bancară⁴. În ceea ce privește disponibilitatea partenerilor de afaceri de a acorda credit comercial, firmele au raportat în cea mai mare măsură un status-quo (72 la sută) și o pondere similară a firmelor a apreciat păstrarea nemodificată a disponibilității companiei de a vinde pe credit clienților. Comparativ cu ediția precedentă a *Sondajului*, proporția firmelor care au raportat o deteriorare a disponibilității partenerilor comerciali de a furniza credit comercial și cea a propriei companii de a vinde pe credit comercial a crescut ușor (de la 15 la sută la 17 la sută și, respectiv, de la 17 la sută la 19 la sută).

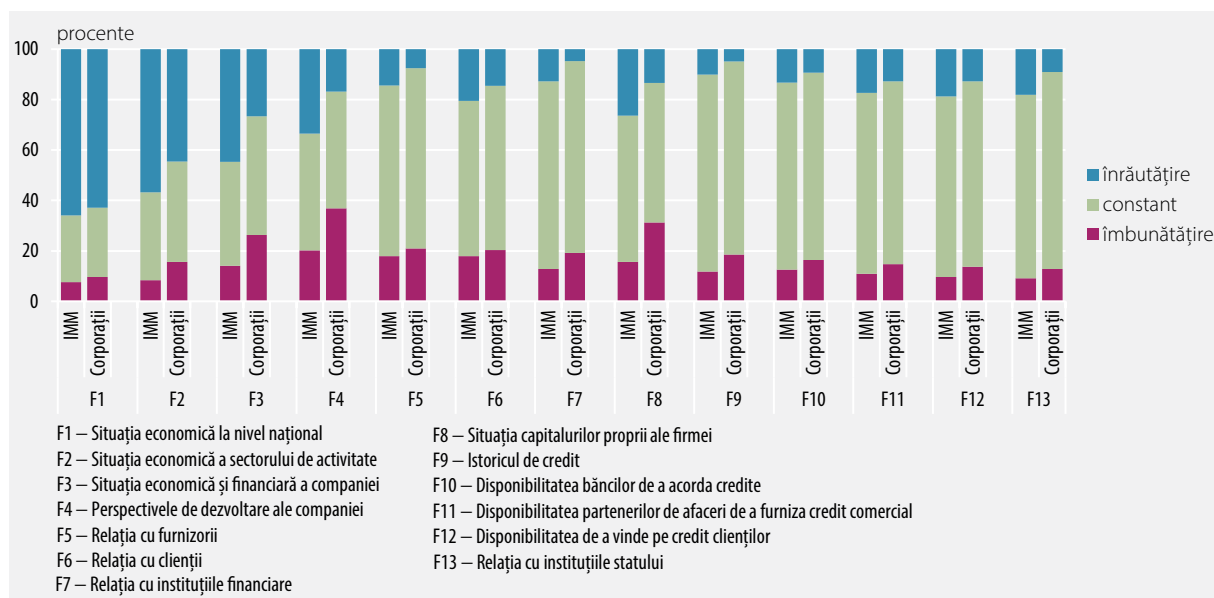
În funcție de dimensiunea firmei, întreprinderile mici și mijlocii (IMM) resimt mai acut, comparativ cu companiile de mari dimensiuni, înrăutățirea situației economice la nivel național (66 la sută dintre firme față de 63 la sută), a sectorului de activitate din care compania face parte (57 la sută față de 45 la sută) și a celei economice și financiare a propriei firme (45 la sută față de 27 la sută), Grafic 2. În plus, deteriorarea relațiilor cu partenerii comerciali, instituțiile financiare și instituțiile statului este raportată într-o mai mare măsură de IMM față de corporații (18 la sută față de 9 la sută). Percepția companiilor de mari dimensiuni asupra perspectivelor de dezvoltare este mai optimistă, cu 37 la sută dintre corporații mizând pe îmbunătățire, față de doar 20 la sută în cazul IMM. Totodată, IMM raportează în proporție de 10 la sută deteriorarea bonității firmei, față de 5 la sută în cazul corporațiilor. În ceea ce privește disponibilitatea băncilor de a acorda credite, companiile de mari dimensiuni evaluează într-o proporție mai ridicată îmbunătățirea acestora (16 la sută față de 13 la sută în cazul IMM).

² Recomandarea CNSM nr. R/2/2018 referitoare la implementarea unor măsuri privind sănătatea financiară a companiilor

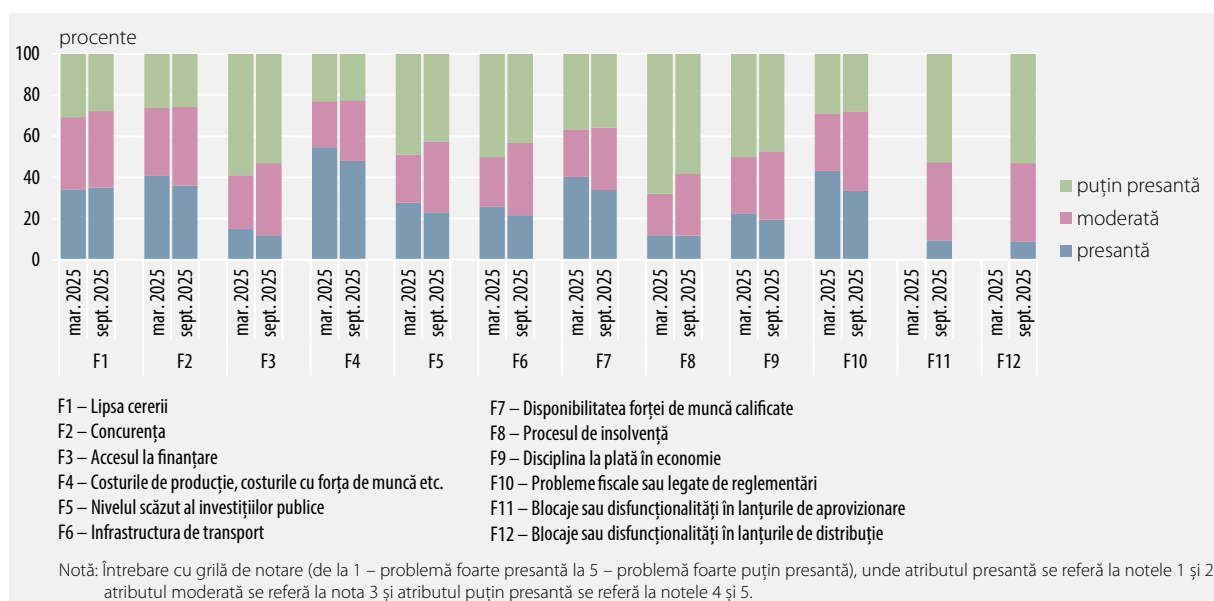
³ Legea pentru stabilirea unor măsuri de redresare și eficientizare a resurselor publice și pentru modificarea și completarea unor acte normative

⁴ Mai multe detalii în Tema specială a *Raportului asupra stabilității financiare* din iunie 2024

Grafic 2. Percepția companiilor nefinanciare asupra situației macroeconomice, a evoluției sectorului de activitate sau întreprinderii, defalcat pe mărimea companiei, pentru perioada aprilie-septembrie 2025

Grafic 3. Percepția companiilor nefinanciare asupra situației macroeconomice, a evoluției sectorului de activitate sau întreprinderii, pentru perioada aprilie-septembrie 2025, pe principalele sectoare economice

După sectorul de activitate, firmele din comerț resimt într-o mai mare măsură deteriorarea situației economice la nivel național (69 la sută față de 66 la sută la nivel agregat), la polul opus situându-se firmele din agricultură, care au raportat în proporție de 53 la sută o înrautățire, Grafic 3. Firmele care activează în sectorul agricol sunt mai optimiste și în ceea ce privește evaluarea situației economice a sectorului (45 la sută raportează înrautățire față de 57 la sută la nivel agregat), a situației economice și financiare a companiei (39 la sută indică înrautățire față de 45 la sută la nivel agregat), precum și în ceea ce privește perspectivele de dezvoltare (26 la sută din

firme indică îmbunătățire față de 20 la sută la nivel agregat). În contrast, firmele din comerț indică în cea mai mare măsură deteriorarea situației economice a sectorului din care fac parte (62 la sută față de 57 la sută la nivel agregat), a companiei (50 la sută față de 45 la sută la nivel agregat) și a perspectivelor de dezvoltare (36 la sută față de 33,5 la sută la nivel agregat). Firmele din agricultură raportează într-o mai mare proporție îmbunătățirea relației cu instituțiile financiare cu care colaborează (17,6 la sută), în timp ce companiile nefinanciare care activează în sectorul serviciilor și utilităților indică în cea mai mare proporție deteriorarea relației cu instituțiile statului (20,6 la sută). Totodată, firmele din sectorul agricol sunt singurele care au raportat o îmbunătățire netă a situației capitalurilor proprii (4 la sută, Grafic 3), la polul opus situându-se companiile din comerț (-15 la sută).

Cele mai presante probleme ale companiilor

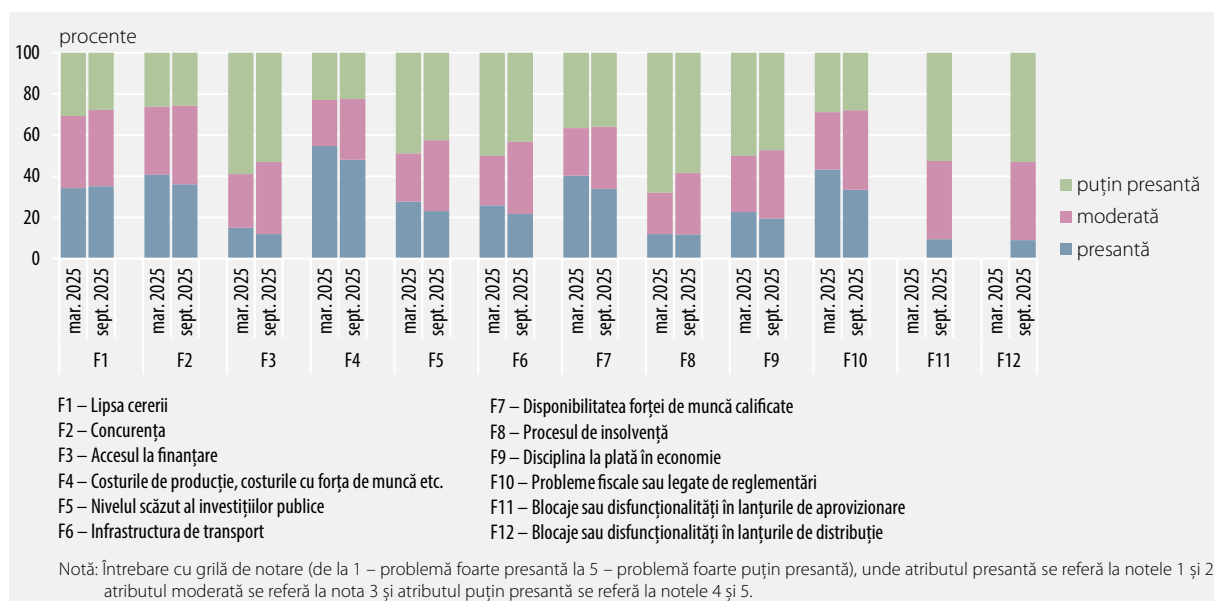
Costurile ridicate (de producție, cu forța de muncă etc.) rămân cea mai presantă problemă pentru firmele care activează în România, indiferent de dimensiune, Grafic 5. Totuși, ponderea firmelor care au indicat acest factor ca fiind presant sau foarte presant s-a diminuat comparativ cu *Sondajul* precedent (48 la sută în septembrie 2025 față de 55 la sută în martie 2025, Grafic 4), în contextul în care dinamica anuală a costurilor unitare cu forța de muncă în economie s-a redus considerabil, de la 8,8 la sută în trimestrul I la 5,8 la sută în trimestrul II 2025⁵. Această temperare a fost determinată în principal de încetinirea creșterii remunerării, în condițiile în care productivitatea muncii s-a menținut relativ stabilă.

Următoarea problemă presantă raportată de firme este legată de concurență, resimțită mai acut de IMM (36 la sută dintre firme față de 31 la sută în cazul corporațiilor). Lipsa cererii reprezintă cea de a treia provocare indicată de companiile nefinanciare, în creștere din punctul de vedere al importanței (în *Sondajul* precedent se situa pe locul al cincilea în ordinea importanței), raportată într-o mai mare măsură de IMM față de corporații (35 la sută față de 22 la sută). Cererea internă s-a redus, reflectând impactul efectelor restrictive generate de măsurile fiscale asupra dinamicii consumului. Diminuarea venitului disponibil real, determinată atât de înghețarea salariilor și a pensiilor, cât și de majorarea impozitelor indirecte și eliminarea plafoanelor la prețurile energiei, este de natură a afecta puterea de cumpărare a gospodăriilor, temperând cererea de consum.

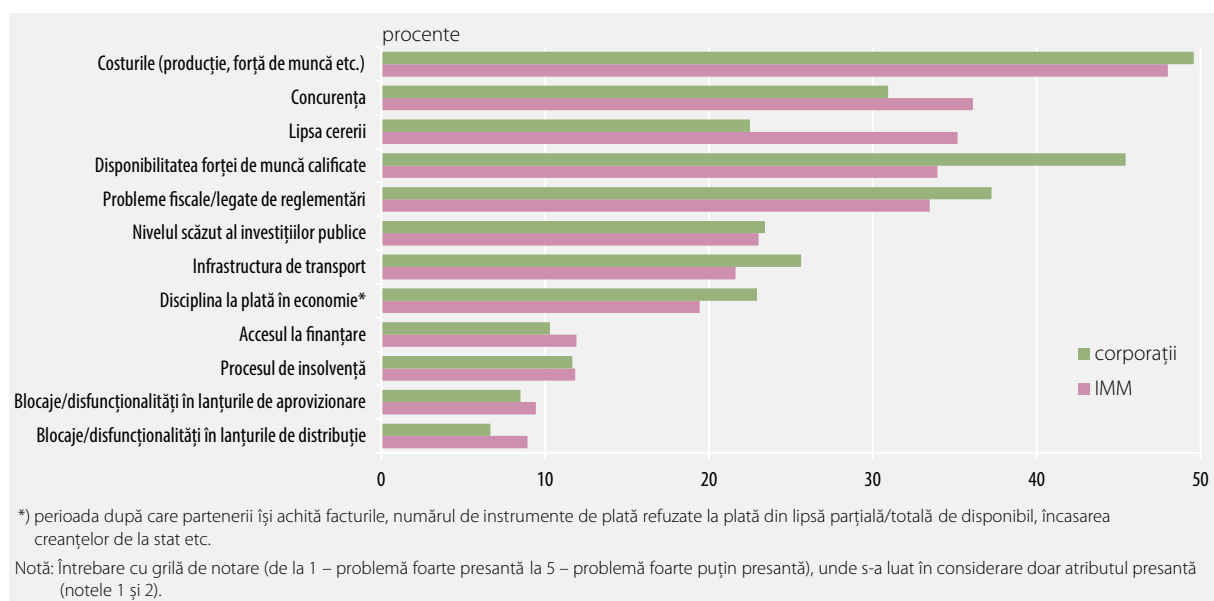
Disponibilitatea forței de muncă adecvat pregătite se menține în topul preocupărilor raportate de firme, în special pentru corporații, care semnalează în proporție de 45 la sută această dificultate, comparativ cu 34 la sută în rândul IMM. Această problemă reflectă, în mare măsură, nivelul de educație și relevanța competențelor dobândite în raport cu cerințele pieței muncii, evidențiind necesitatea unei mai bune corelări între sistemul educațional și piața muncii, în situația în care rata de angajare a proaspeților absolvenți din România se situează printre cele mai scăzute din UE (75 la sută față de 82,3 la sută media UE), după Italia (69,6 la sută) și Grecia (73,2 la sută)⁶.

⁵ BNR, *Raportul asupra inflației*, noiembrie 2025

⁶ Employment rates of recent graduates, Eurostat

Grafic 4. Cele mai presante probleme ale companiilor nefinanciare în perioada aprilie-septembrie 2025

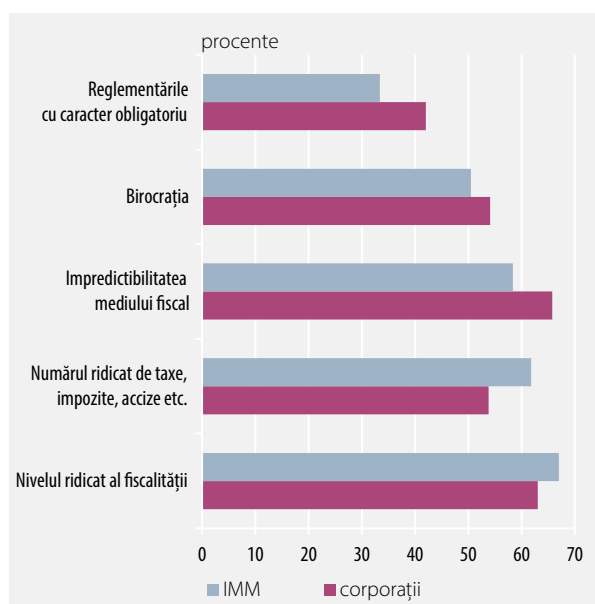
Primele patru probleme presante identificate de firme la nivel național se regăsesc, de altfel, și printre factorii care au influențat activitatea companiilor din zona euro în ultimele șase luni. Disponibilitatea forței de muncă calificate a rămas principala preocupare a firmelor din zona euro, fiind menționată de 63 la sută dintre acestea, urmată de costurile de producție și cele cu forța de muncă (62 la sută). Totodată, companiile au semnalat dificultăți în atragerea clienților (53 la sută) și presiunea concurențială (45 la sută)⁷.

Grafic 5. Cele mai presante probleme ale IMM și corporațiilor în perioada aprilie-septembrie 2024

⁷ BCE, *Survey on the Access to Finance of Enterprises in the euro area – Third quarter of 2025*

Problemele fiscale sau legate de reglementările aplicabile firmelor au scăzut în importanță față de *Sondajul* precedent, fiind raportate de o treime dintre firme, cu 10 puncte procentuale mai puțin față de exercițiul din martie 2025. Totuși, pentru corporații aceasta reprezintă o problemă mai relevantă, fiind identificată de 37 la sută dintre corporații, plasând-o astfel pe locul al treilea, după costuri și lipsa forței de muncă

Grafic 6. Principalele probleme fiscale sau legate de reglementări ale IMM și corporațiilor în perioada aprilie-septembrie 2025

calificate. În cadrul problemelor fiscale sau legate de reglementări, impredictibilitatea mediului fiscal reprezintă cel mai des indicat obstacol de corporații (66 la sută), urmat de nivelul ridicat al fiscalității (63 la sută), care reprezintă cea mai importantă problemă de ordin fiscal/legislativ la nivelul agregat al companiilor nefinanciare (67 la sută), Grafic 6.

Procesul de insolvență, accesul la finanțare și blocajele sau disfuncționalitățile în lanțurile de aprovizionare sau distribuție pun în cea mai mică măsură probleme firmelor autohtone (raportate de 11,8 la sută, 11,9 la sută și, respectiv, 9 la sută dintre firme).

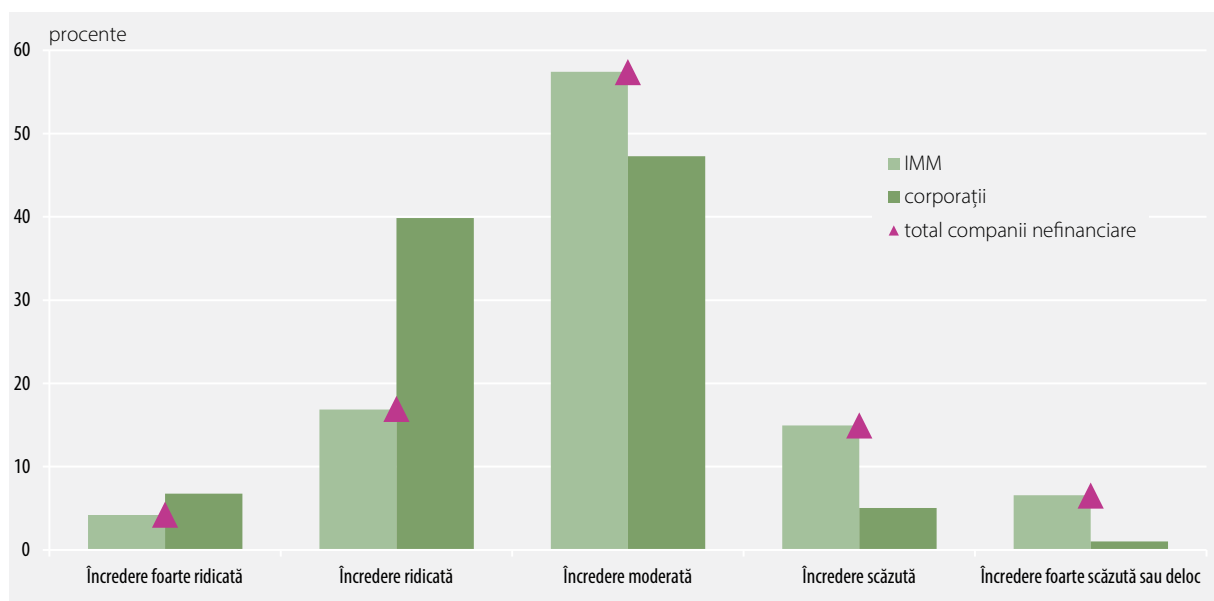
La nivel sectorial, percepția asupra principalelor obstacole cu care firmele s-au confruntat variază. Astfel, costurile sunt raportate în cea mai ridicată proporție de firmele din industrie (54 la sută față de 48 la sută la nivel agregat), iar presiunea concurențială de firmele din comerț (44 la sută față de 36 la sută la nivel agregat). Lipsa cererii este resimțită de 43 la sută dintre firmele din comerț și

de doar 20 la sută dintre firmele din agricultură. Deficitul de forță de muncă calificată este resimțit mai acut de firmele din industrie (46 la sută față de 34 la sută la nivel agregat), iar problemele fiscale sau legate de reglementări sunt mai presante pentru firmele din servicii și utilități (35 la sută față de 33 la sută la nivel agregat). În plus, accesul la finanțare reprezintă o problemă cu care se confruntă într-o mai mare măsură firmele din agricultură (16 la sută față de 12 la sută la nivel agregat).

Încrederea în sectorul bancar românesc

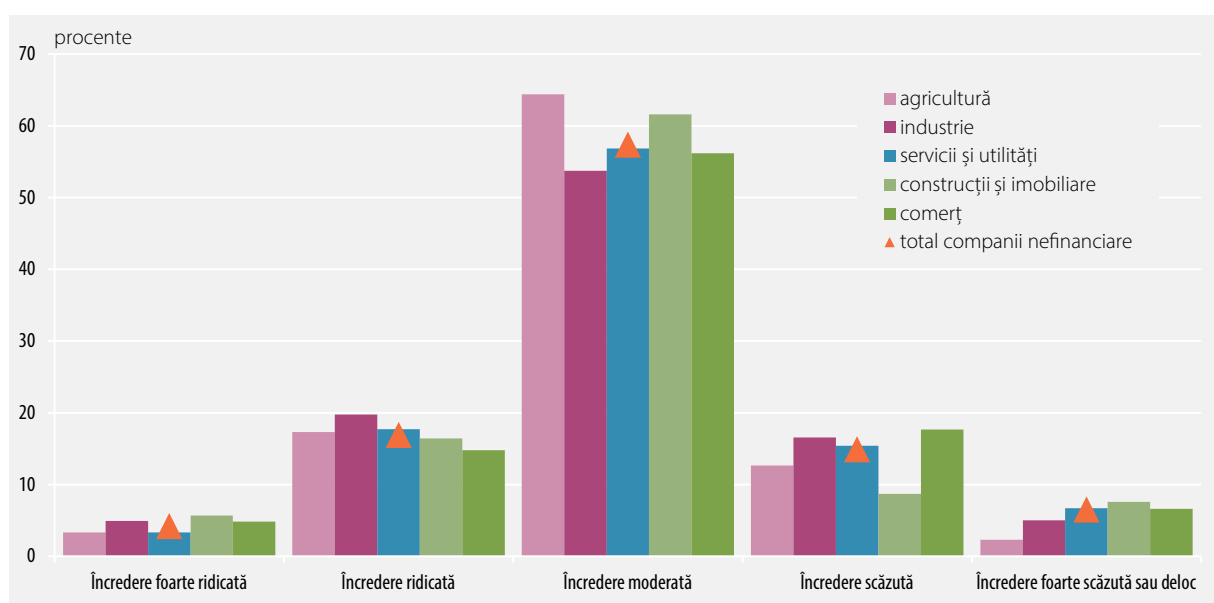
Nivelul de încredere în sectorul bancar al firmelor care activează în România se menține preponderent moderat (57,4 la sută), Grafic 7. Comparativ cu ediția septembrie 2024 a *Sondajului*, se observă o ușoară creștere a ponderii firmelor care au raportat o încredere foarte ridicată în sistemul bancar autohton (4,2 la sută de la 1,8 la sută), concomitent cu o scădere a proporției companiilor nefinanciare care declară o încredere scăzută sau lipsa acesteia (6,5 la sută față de 9,3 la sută în septembrie 2024).

Grafic 7. Nivelul de încredere în sectorul bancar românesc din perspectiva inițierii sau derulării relațiilor de afaceri în funcție de dimensiunea companiei

Corporațiile manifestă într-o mai mare proporție o încredere foarte ridicată și ridicată în sectorul bancar (47 la sută față de 21 la sută în cazul IMM), în timp ce numai 1 la sută dintre companiile de mari dimensiuni raportează o încredere foarte scăzută sau lipsa totală a acesteia, Grafic 7.

Grafic 8. Nivelul de încredere în sectorul bancar românesc din perspectiva inițierii sau derulării relațiilor de afaceri în funcție de sectorul de activitate

Se observă diferențe semnificative în nivelul de încredere acordat sectorului bancar și în funcție de domeniul de activitate al companiilor, (Grafic 8). Astfel, firmele din industrie raportează într-o mai mare măsură un nivel ridicat sau foarte ridicat de încredere în

sectorul bancar (25 la sută față de 21 la nivel agregat), la polul opus situându-se firmele din comerț (20 la sută). Totodată, acestea din urmă declară, în cea mai mare proporție, un nivel scăzut de încredere sau chiar lipsa încrederii în sectorul bancar (24 la sută față de 21 la sută la nivel agregat). În plus, companiile care activează în sectorul agricol manifestă în cea mai ridicată proporție o încredere moderată față de sistemul bancar (64 la sută față de 57 la sută la nivel agregat).

B. Capacitatea companiilor de a face față unor evoluții financiare nefavorabile

B1. PERCEPȚIA COMPANIILOR ASUPRA UNOR EVOLUȚII NEFAVORABILE PRIVIND COSTUL FINANȚĂRII (RATA DOBÂNZII)

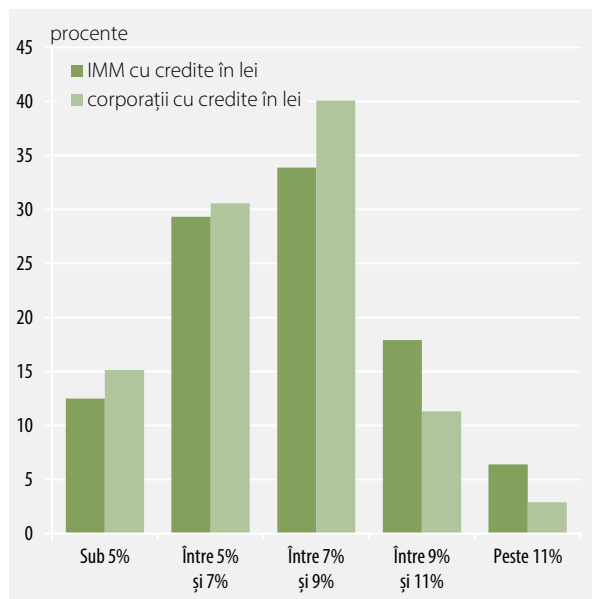
Gradul scăzut al intermedierei financiare în România este explicat și de ponderea scăzută a firmelor care se finanțează prin credite bancare, inclusiv pe fondul vulnerabilităților din bilanțurile acestora, cum ar fi deficiențele de capitalizare. Astfel, 74,5 la sută dintre firmele care activează în România nu au credite în lei (în scădere de la 78,3 la sută în septembrie 2024), iar 85,6 la sută nu au credite în euro (în scădere de la 89,5 la sută în septembrie 2024).

Costul finanțării bancare aferent companiilor nefinanciare a înregistrat evoluții mixte în ultimul an. Rata medie a dobânzii la creditele noi a crescut de la 7,95 la sută la 9,32 la sută pentru lei și a scăzut de la 6,08 la sută la 4,21 la sută pentru euro între septembrie 2024 și septembrie 2025. În acest context, 26,7 la sută dintre firmele autohtone consideră că nivelul costului de finanțare le-ar afecta capacitatea de a rambursa împrumutul sau activitatea companiei, dacă ar aplica pentru un nou credit de la bănci sau instituții financiare nebancare (IFN). Finanțarea bancară este esențială pentru 6 la sută dintre firme, astfel că nivelul costului finanțării nu ar conta în luarea deciziei de împrumut în cazul acestora, iar pentru 8,7 la sută nivelul costului finanțării nu ar afecta capacitatea de rambursare a împrumutului și nici activitatea companiei. Totodată, 58,5 la sută dintre companiile nefinanciare declară că nu au nevoie de finanțare de la bănci sau IFN.

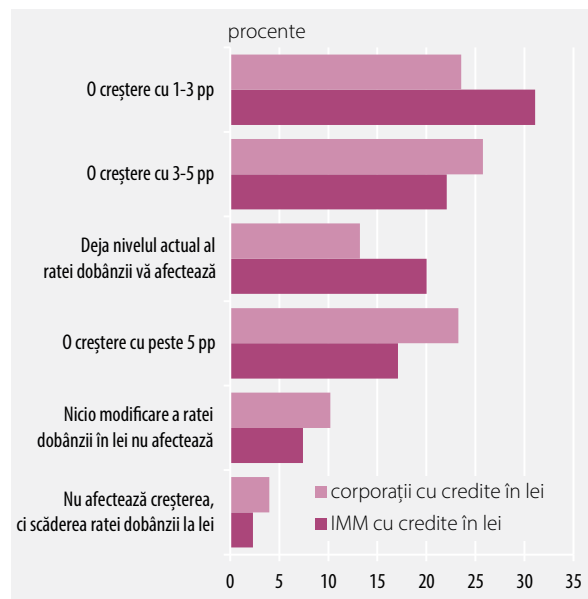
Majoritatea firmelor respondente cu credite în lei (64,7 la sută) au asociat o rată medie a dobânzii între 5 și 9 la sută, circa 13 la sută au contractat credite în lei cu rata dobânzii sub nivelul de 5 la sută și 6 la sută dintre firme plătesc o rată medie a dobânzii de peste 11 la sută la creditele în lei. Puterea de negociere superioară a companiilor de mari dimensiuni, precum și riscurile financiare mai reduse asociate acestora (datorate unei mai mari stabilități a veniturilor și a transparenței și trasabilității situațiilor financiare) se reflectă și în nivelul costului finanțării la creditele în lei. Astfel, ponderea

corporațiilor cu credite în lei a căror rată medie a dobânzii asociată este de sub 5 la sută este mai ridicată comparativ cu IMM (15,2 la sută față de 12,5 la sută), iar ponderea firmelor cu credite în lei contractate cu o rată a dobânzii de peste 11 la sută este mai redusă (2,9 la sută față de 6,4 la sută în cazul IMM), Grafic 9.

Grafic 9. Rata medie a dobânzii la creditele în lei pentru companiile nefinanciare care dețin credite în lei, septembrie 2025

Grafic 10. Percepția companiilor nefinanciare asupra unor posibile modificări viitoare privind rata dobânzii la credite în lei, septembrie 2025

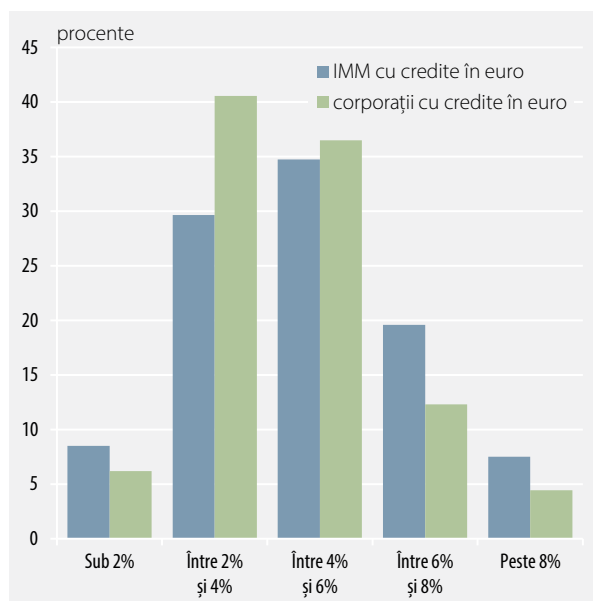
În ceea ce privește capacitatea companiilor nefinanciare autohtone de a face față unor modificări ale ratei dobânzii la lei, 30 la sută dintre firmele respondente cu credite în lei (în scădere cu 3,9 puncte procentuale în termeni anuali) au declarat că o majorare de până la 3 puncte procentuale le-ar afecta semnificativ activitatea sau capacitatea de rambursare a creditelor, Grafic 10. Ponderea firmelor care au raportat că nivelul actual al ratei dobânzii le afectează deja se ridică la 18,6 la sută, în creștere de la 16,9 la sută în termeni anuali. Proporția firmelor cu credite în lei care nu ar fi afectate de nicio modificare a ratei dobânzii a crescut marginal la nivel agregat, de la 7 la sută la 8 la sută, în special pe seama IMM (în creștere de la 6,2 la sută la 7,4 la sută).

Majoritatea firmelor respondente cu credite în euro (68 la sută) au asociată o rată medie a dobânzii între 2 la sută și 6 la sută, în cazul corporațiilor ponderea fiind încă mai ridicată (77 la sută). Numai 7,5 la sută dintre IMM și 4,4 la sută dintre corporații au raportat o rată a dobânzii pentru creditele în euro de peste 8 la sută, iar 8,5 la sută în cazul IMM și 6,2 la sută dintre corporații au contractat credite în euro cu o rată a dobânzii de sub 2 la sută, Grafic 11.

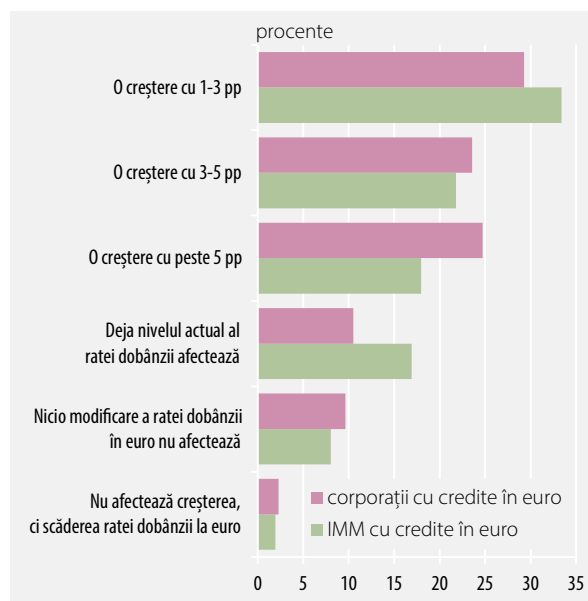
Aproape o treime dintre firmele respondente cu credite în euro consideră că o creștere de până la 3 puncte procentuale a nivelului ratei actuale a dobânzii la creditele contractate le-ar afecta semnificativ activitatea sau capacitatea de a rambursa creditele. Circa 16,9 la sută dintre IMM și 10,5 la sută dintre corporații sunt deja afectate de

nivelul ratei dobânzii la creditele în euro, Grafic 12. Aproximativ 8 la sută dintre IMM și 10 la sută dintre corporații sunt acoperite la riscul de rată a dobânzii pentru creditele în euro, declarând că nicio modificare a ratei dobânzii la euro nu le-ar afecta.

Grafic 11. Rata medie a dobânzii la creditele în euro pentru companiile nefinanciare care dețin credite în euro, septembrie 2025

Grafic 12. Percepția companiilor nefinanciare asupra impactului unor posibile modificări viitoare privind rata dobânzii la credite în euro, septembrie 2025

Gradul de conștientizare a riscurilor aferente contractării de credite cu dobândă variabilă s-a îmbunătățit în rândul firmelor, majoritatea (74 la sută, excluzând firmele care nu ar fi dispuse să ia un credit indiferent de tipul ratei dobânzii) declarând că a optat (în cazul în care firma a contractat un credit în ultimele 12 luni) sau ar opta pentru o rată de dobândă fixă.

B2. PERCEPȚIA COMPANIILOR ASUPRA UNEI EVOLUȚII NEFAVORABILE A CURSULUI DE SCHIMB AL MONEDEI NAȚIONALE ÎN RAPORT CU MONEDA EURO

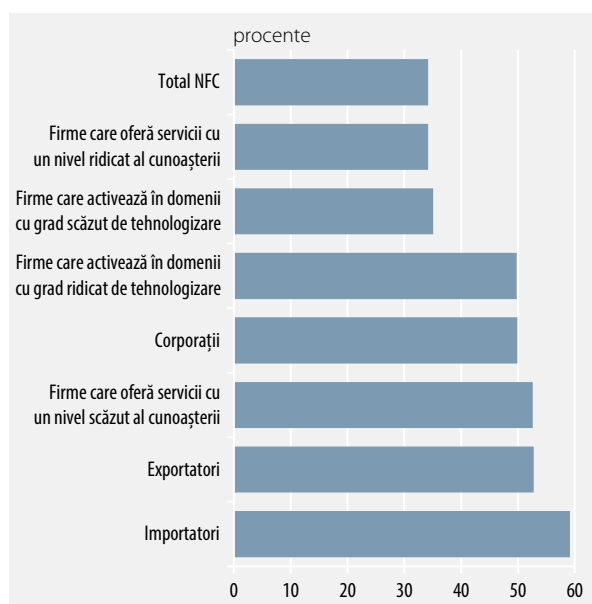
În anul 2025, cursul leu/euro a fost influențat de contextul politic intern și de evoluțiile piețelor externe. În luna mai 2025, tensiunile electorale au generat incertitudini și ieșiri de capital semnificative, punând presiune pe moneda națională. Ulterior, cursul s-a stabilizat, odată cu adoptarea măsurilor fiscale, precum și pe fondul unui climat financiar internațional favorabil.

Variațiile cursului de schimb pot avea un impact direct asupra rezultatelor financiare ale companiilor, afectând costurile de achiziție, veniturile din export și marjele de profit, ceea ce impune monitorizarea atentă a expunerilor valutare și ajustarea strategiilor aferente. Potrivit rezultatelor *Sondajului*, circa 55,6 la sută dintre companiile

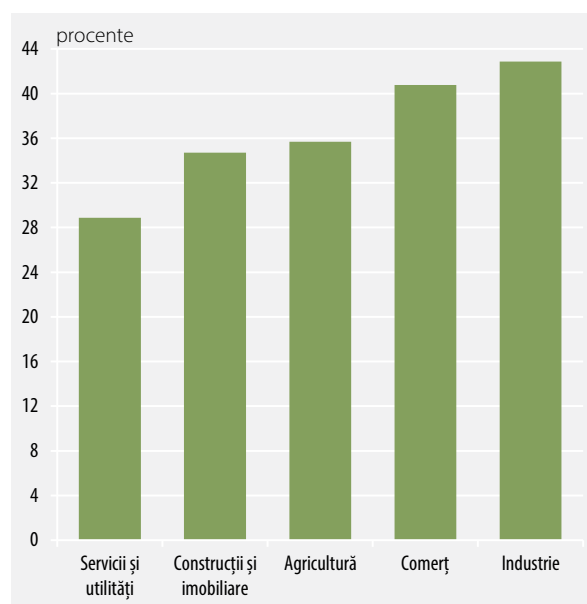
nefinanciare din România nu sunt afectate de variațiile cursului de schimb, similar exercițiului din septembrie 2024 (55,3 la sută). Totuși, pentru 34,2 la sută dintre firme, deprecierea monedei naționale față de euro are un impact negativ asupra rezultatelor financiare ale companiei. În funcție de dimensiune, corporațiile sunt afectate într-o mai mare măsură de creșterea cursului de schimb leu/euro comparativ cu IMM (52,6 la sută față de 34,2 la sută, Grafic 13).

Firmele implicate în activitatea de comerț exterior sunt afectate în cea mai mare măsură de evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de euro, 61 la sută dintre importatori și 59,2 la sută dintre exportatori semnalând impactul negativ al unei deprecieri asupra rezultatelor financiare, Grafic 13.

Grafic 13. Ponderea firmelor care consideră că deprecierea monedei naționale față de euro le afectează rezultatele financiare, după criteriile de mărime, activitate de comerț exterior și nivel de tehnologizare și cunoaștere, septembrie 2025

Grafic 14. Ponderea firmelor care consideră că deprecierea monedei naționale față de euro le afectează rezultatele financiare, după sectorul de activitate, septembrie 2025

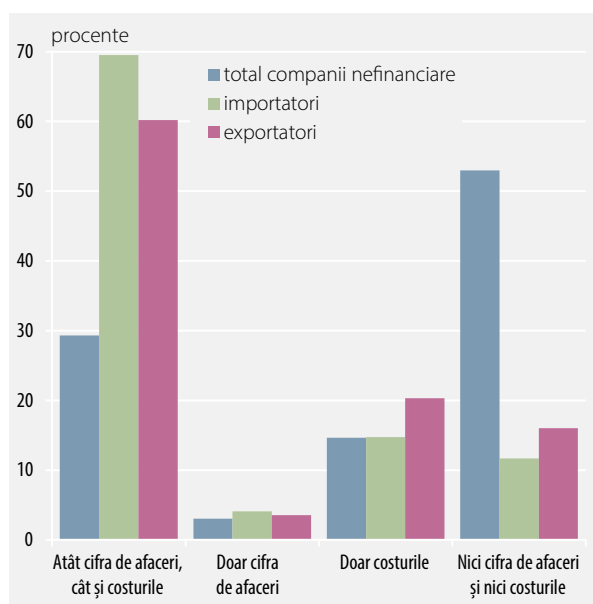

În funcție de sectorul de activitate, companiile din industrie și comerț raportează, în cea mai mare măsură, o sensibilitate ridicată la deprecierea monedei naționale, impactul fiind resimțit de aproximativ 43 la sută dintre firmele din industrie și 41 la sută dintre cele din comerț. Sectoarele mai puțin afectate de modificările raportului leu/euro sunt cel al serviciilor și utilităților (29 la sută), urmat de cel al construcțiilor și imobiliarelor (35 la sută), ceea ce se explică, în parte, prin faptul că aceste firme își exprimă o parte semnificativă a prețurilor în euro (de exemplu, prețurile locuințelor, prețurile abonamentelor de telefonie mobilă), reducând astfel expunerea la riscul valutar.

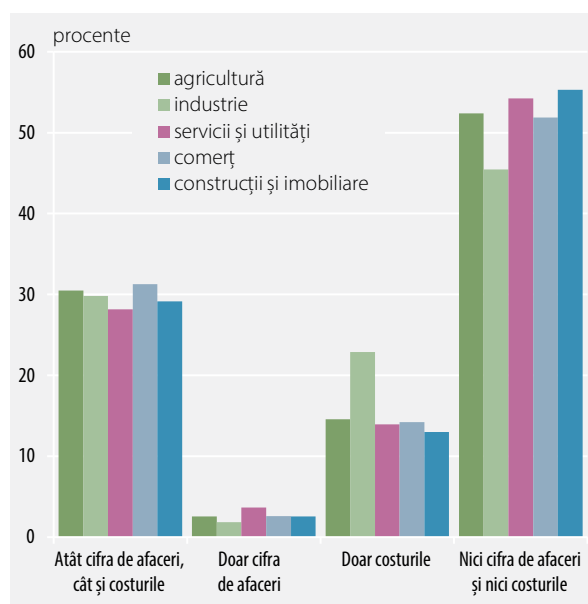
La nivel agregat, circa 29 la sută dintre firmele autohtone au raportat că atât cifra de afaceri, cât și costurile le sunt influențate de evoluția monedei naționale față de euro, corporațiile regăsindu-se în această situație într-o proporție mult mai ridicată, de

53,2 la sută. Suplimentar, 3 la sută dintre firme indică influența cursului de schimb numai asupra cifrei de afaceri și 14,7 la sută doar asupra costurilor. În contrast, 53 la sută dintre companiile nefinanciare din România au raportat că nici cifra de afaceri și nici costurile nu le sunt afectate de evoluția cursului monedei naționale față de euro.

Grafic 15. Ponderea firmelor care consideră că evoluția cursului monedei naționale față de euro le influențează cifra de afaceri sau costurile, după activitatea de comerț exterior, septembrie 2025

Grafic 16. Ponderea firmelor care consideră că evoluția cursului monedei naționale față de euro le influențează cifra de afaceri sau costurile, după sectorul de activitate, septembrie 2025

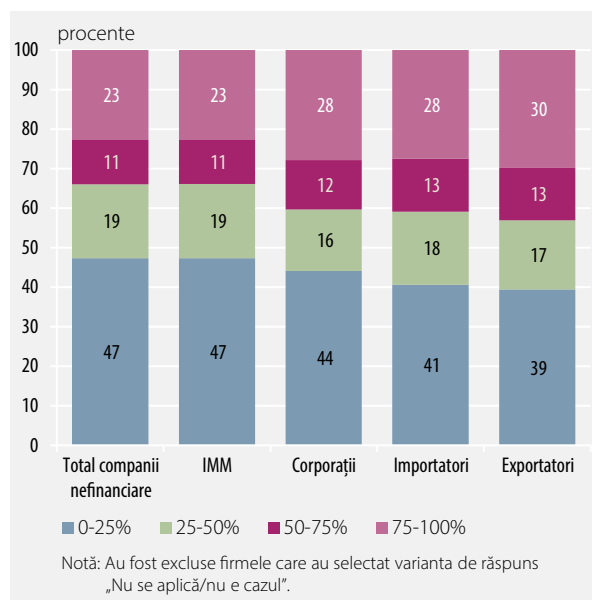

Importatorii resimt mai acut influența cursului de schimb leu/euro asupra cifrei de afaceri și a costurilor (69,5 la sută), fiind urmați de companiile exportatoare (60,2 la sută), Grafic 15. După sectorul de activitate, firmele din comerț raportează în proporție de 31,3 la sută faptul că vânzările și costurile suferă ajustări în funcție de evoluția cursului de schimb, fiind urmate de cele din agricultură (30,5 la sută), Grafic 16. De remarcat este proporția mai ridicată a firmelor din sectorul industrial care declară că doar costurile sunt sensibile la cursul de schimb (22,9 la sută față de 14,7 la sută).

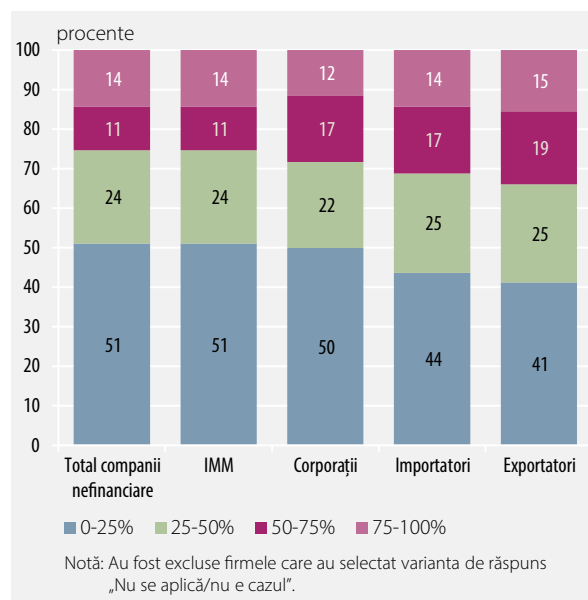
Conform răspunsurilor firmelor, proporția cifrei de afaceri influențată de evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de euro se situează în intervalul 0-25 la sută pentru 47 la sută⁸ (echivalentul a 17,9 la sută din totalul firmelor din economie), între 25-50 la sută pentru 19 la sută (reprezentând 7,1 la sută din totalul firmelor din economie), între 50-75 la sută pentru 11 la sută (reprezentând 4,2 la sută din totalul firmelor din economie) și peste 75 la sută pentru 23 la sută (reprezentând 8,6 la sută din totalul firmelor din economie) dintre firmele care au raportat o influență a cursului de schimb asupra cifrei de afaceri, Grafic 17. Exportatorii, importatorii și corporațiile raportează într-o măsură mai mare (30 la sută, respectiv 28 la sută și 28 la sută) că evoluția cursului de schimb afectează peste două treimi din cifra lor de afaceri.

⁸ Din această pondere au fost excluse firmele care au selectat varianta de răspuns „Nu se aplică/nu e cazul”.

Grafic 17. Percepția firmelor cu privire la proporția din cifra de afaceri influențată de evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de euro, septembrie 2025

Grafic 18. Percepția firmelor cu privire la proporția costurilor influențată de evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de euro, septembrie 2025

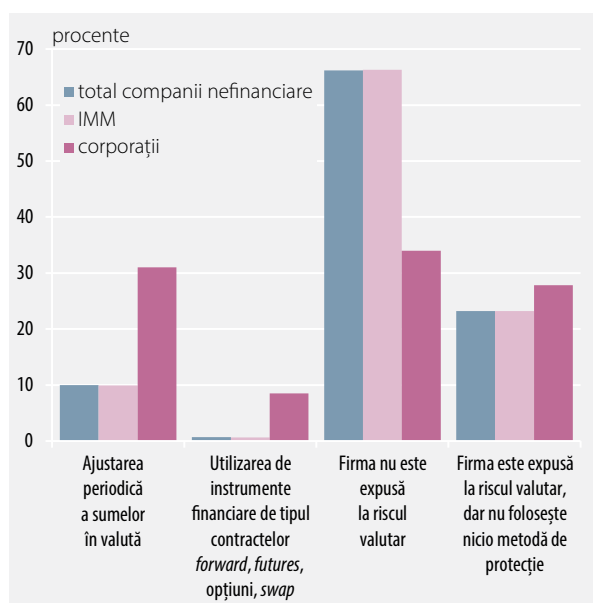
La nivel sectorial, cursul de schimb influențează cifra de afaceri în proporție de peste 75 la sută, în cea mai mare măsură în cazul firmelor din servicii și utilități (28 la sută față de 23 la sută la nivel agregat), la polul opus situându-se firmele din agricultură, cu o pondere de doar 6 la sută. În plus, firmele respondente care activează în domenii cu grad ridicat de tehnologizare indică în proporție de 42 la sută (echivalentul a 34 la sută dintre firmele respondente cu grad ridicat de tehnologizare) influența cursului de schimb al monedei naționale asupra unei proporții ridicate din cifra de afaceri (75-100 la sută), spre deosebire de firmele respondente din domenii cu grad scăzut de tehnologizare, care raportează în proporție de 30 la sută (echivalentul a 21 la sută dintre firmele respondente cu grad scăzut de tehnologizare) un astfel de impact.

Jumătate dintre companiile nefinanciare au semnalat o influență a cursului de schimb al monedei naționale față de euro asupra costurilor în proporție de până la 25 la sută, Grafic 18, iar un sfert dintre firme au indicat o influență de peste 50 la sută. Proporția costurilor totale afectate de fluctuațiile cursului de schimb al monedei naționale față de euro este de peste 50 la sută pentru firmele exportatoare (34 la sută) și importatoare (31 la sută). La nivel sectorial, diferențele nu sunt semnificative, firmele indicând, indiferent de sector, preponderent o proporție de până la 50 la sută a costurilor influențate de fluctuațiile cursului de schimb al monedei naționale față de euro.

Deși fluctuațiile cursului de schimb al monedei naționale pot avea un impact semnificativ asupra situației financiare a companiei, 23 la sută dintre firmele active în România sunt expuse riscului valutar, dar nu implementează măsuri de protecție față de acest risc, în cazul corporațiilor ponderea urcând la 28 la sută, Grafic 19. O treime dintre firmele din sectorul industrial se regăsesc în această situație, precum și 34 la sută dintre firmele

respondente importatoare și 32 la sută dintre cele exportatoare. În contrast, sectorul cu cea mai redusă pondere a firmelor cu risc valutar neacoperit este cel agricol (15 la sută).

Grafic 19. Modalitățile prin care companiile gestionează riscul valutar, septembrie 2025

Circa 66 la sută dintre firmele autohtone au indicat faptul că nu au expuneri la riscul valutar, fie pentru că nu lucrează cu valută, fie pentru că veniturile și cheltuielile sunt denominate în aceeași monedă. Aproximativ 10 la sută dintre companii ajustează periodic pozițiile valutare pentru echilibrarea pozițiilor lungi și scurte și mai puțin de 1 la sută dintre firme utilizează instrumente financiare derivate de tipul contractelor *forward*, *futures*, opțiunilor sau *swapurilor*. Corporațiile utilizează într-o mai mare măsură metode de acoperire la riscul valutar, 31 la sută dintre acestea ajustând periodic sumele în valută pentru a echilibra diferențele dintre sumele de primit și sumele de plătit și 8,5 la sută apelând la derivate.

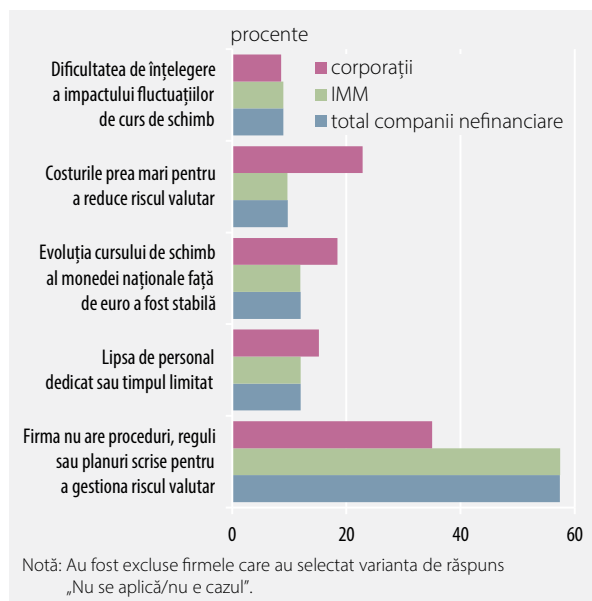
La nivel sectorial, firmele din agricultură raportează în cea mai mare proporție lipsa expunerii la riscul valutar (72,6 la sută), urmate de firmele din construcții și imobiliare (70 la sută). Firmele respondente implicate în comerțul exterior apelează într-o mai mare măsură

la ajustarea pozițiilor valutare (41 la sută dintre exportatori și 35 la sută în cazul importatorilor), precum și firmele respondente care activează în domenii cu grad ridicat de tehnologizare (39 la sută).

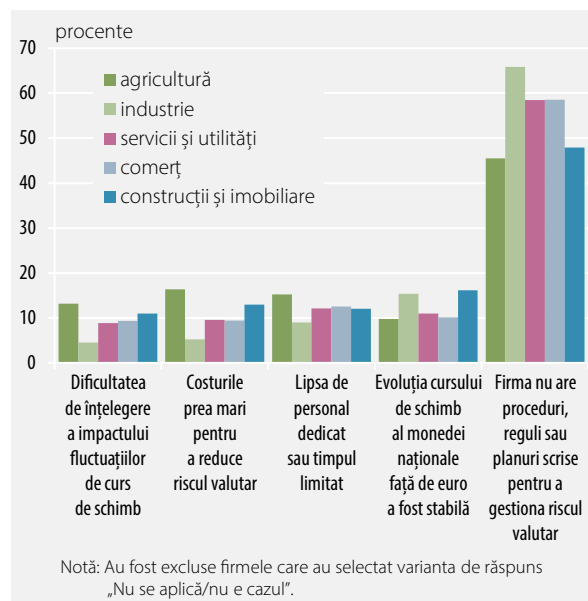
Cea mai mare provocare identificată de firme în încercarea de a se proteja împotriva fluctuațiilor cursului valutar constă în lipsa procedurilor, a regulilor și a planurilor scrise pentru a gestiona riscul valutar (57 la sută dintre firme, cu excepția celor care au selectat varianta de răspuns „Nu se aplică/nu e cazul”), Grafic 20. Circa 12 la sută dintre firme indică lipsa personalului dedicat sau a timpului ca impediment în monitorizarea și gestionarea eficientă a riscului valutar, iar 9 la sută dintre firme găsesc dificilă înțelegerea modului în care fluctuațiile cursului de schimb le pot afecta afacerea și rezultatele financiare, reliefând nevoia îmbunătățirii educației financiare. În plus, conform opiniei a 10 la sută dintre firme, costurile legate de folosirea unor instrumente financiare sau consultanță pentru a reduce riscul valutar sunt prea mari, iar circa 12 la sută dintre companiile nefinanciare nu au implementat măsuri de gestionare a riscului valutar, întrucât evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de euro a fost stabilă. Alte provocări menționate de firme includ: impredictibilitatea încasărilor de la clienți, birocrăția, volatilitatea ridicată a piețelor valutare, instabilitatea politică.

În funcție de dimensiunea firmei, corporațiile indică într-o mai mare măsură costurile prea mari asociate metodelor de acoperire la riscul valutar (23 la sută față de 10 la sută în cazul IMM), în timp ce lipsa procedurilor, a regulilor sau planurilor scrise pentru gestionarea riscului valutar reprezintă o provocare pentru doar 35 la sută dintre corporații comparativ cu 57 la sută în cazul IMM, Grafic 20.

Grafic 20. Principalele provocări în ceea ce privește acoperirea la riscul valutar, după dimensiunea firmei

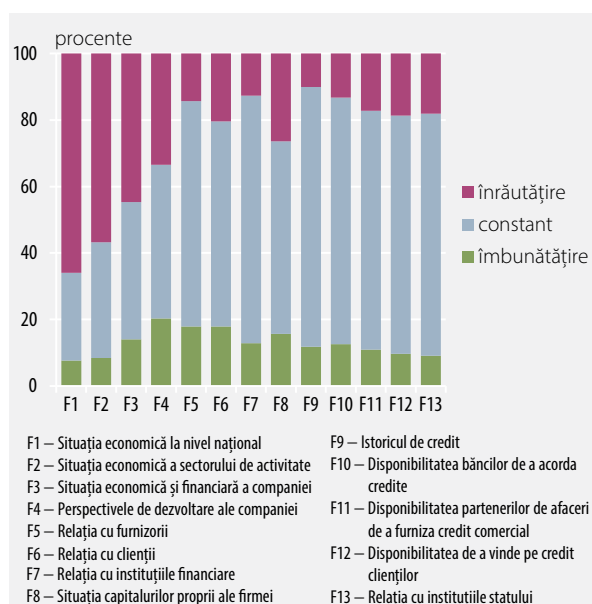
Grafic 21. Principalele provocări în ceea ce privește acoperirea la riscul valutar, după sectorul de activitate

Din perspectivă sectorială, există opinii mixte în ceea ce privește provocările cu care firmele se confruntă în gestionarea riscului valutar, Grafic 21. Pe de o parte, firmele din agricultură raportează în cea mai mare proporție dificultatea de înțelegere a impactului fluctuațiilor de curs de schimb asupra afacerii și a rezultatelor financiare (13 la sută față de 9 la sută la nivel agregat), costurile prea mari legate de folosirea unor instrumente financiare sau consultanță pentru a reduce riscul valutar (16 la sută față de 10 la sută la nivel agregat) și lipsa de personal dedicat sau timpul limitat

(15 la sută față de 12 la sută la nivel agregat) ca impedimente pentru monitorizarea și gestionarea eficientă a riscului valutar. Pe de altă parte, în cazul firmelor din industrie, lipsa procedurilor, regulilor și planurilor dedicate este în cea mai mare proporție (66 la sută dintre firmele din industrie) o provocare în ceea ce privește abordarea riscului valutar. În schimb, firmele care activează în construcții sau imobiliare raportează într-o mai mare măsură (15 la sută față de 12 la sută la nivel agregat) lipsa implementării de măsuri, motivând evoluția stabilă a cursului de schimb al monedei naționale față de euro.

Grafic 22. Așteptările companiilor cu privire la evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de euro în următoarele 6 luni

Evoluția recentă a cursului de schimb al monedei naționale față de euro se reflectă și în așteptările companiilor nefinanciare, care anticipează preponderent o depreciere a monedei naționale în următoarele șase luni. Această orientare marchează o schimbare față de evaluările în general stabile consemnate în septembrie 2024.

Așteptările companiilor nefinanciare din România cu privire la evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de euro în următoarele șase luni sunt preponderent de creștere, 11 la sută dintre firme indicând o majorare substanțială, iar 43 la sută o creștere într-o anumită măsură, Grafic 22. Firmele respondente angajate în comerț exterior mizează într-o mai mare măsură pe creșterea moderată a cursului (49 la sută), opinie împărtășită și de corporații, în proporție de 48 la sută. Numai 34,6 la sută dintre firme au indicat o menținere relativ constantă a raportului leu/euro, față de 61,6 la sută în septembrie 2024.

Din punctul de vedere al sectorului de activitate, evaluările firmelor se mențin relativ similare, majoritatea firmelor mizând pe creșterea cursului de schimb al leului față de euro.

Firmele din comerț se regăsesc în această categorie în cea mai mare proporție (56 la sută față de 54 la sută la nivel agregat), la polul opus situându-se firmele din industrie (49 la sută). Totuși, acestea din urmă indică în cea mai mare proporție creșterea substanțială a cursului de schimb (11,5 la sută).

Anexă. Metodologia sondajului

Sondajul este efectuat semestrial de BNR, de regulă în lunile martie și septembrie. Are la bază un chestionar care este transmis unui eșantion de aproximativ 11 000 de companii nefinanciare, dintre care circa 85 la sută sunt IMM, corporațiile fiind incluse exhaustiv. În ediția de față, sondajul s-a derulat în lunile septembrie și octombrie 2025.

Eșantionul este reprezentativ la nivel național și regional și este extras prin procedee statistice, după următoarele criterii:

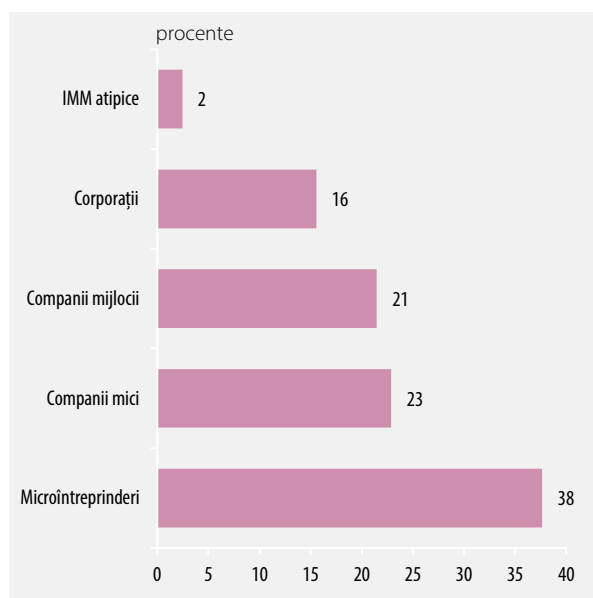
- clasa de mărime a companiei (microîntreprinderi, întreprinderi mici, întreprinderi mijlocii și corporații)⁹;
- sector de activitate, conform încadrării în CAEN Rev. 2;
- regiuni de dezvoltare.

Structura eșantionului după criteriile de extragere a acestuia se prezintă astfel:

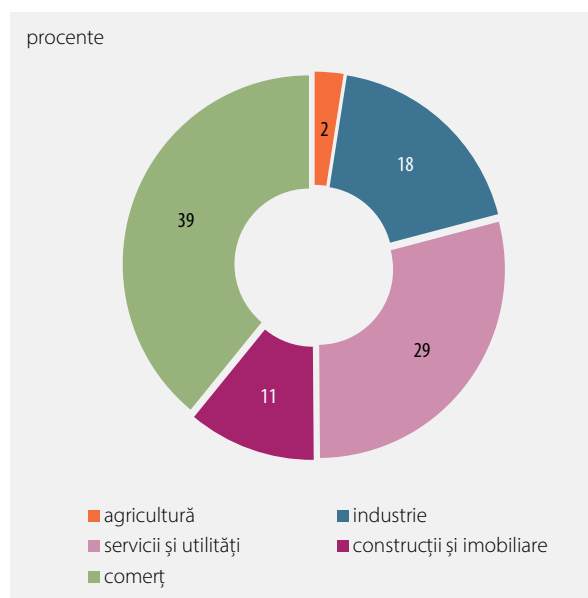
- după mărime: 38 la sută microîntreprinderi, 23 la sută companii mici, 21 la sută companii mijlocii, 16 la sută corporații și 2 la sută IMM atipice (Grafic A1);
- după principalele sectoare de activitate: 2 la sută în agricultură, 18 la sută în industrie, 29 la sută în servicii și utilități, 11 la sută în construcții și imobiliare și 39 la sută în comerț (Grafic A2);
- după regiunile de dezvoltare: 8 la sută Nord-Est, 8 la sută Sud-Est, 8 la sută Sud-Muntenia, 3 la sută Sud-Vest, 8 la sută Vest, 12 la sută Nord-Vest, 7 la sută Centru, 10 la sută Ilfov, 36 la sută București (Grafic A3).

⁹ Firmele intră în categoria IMM dacă au: (i) mai puțin de 250 de angajați și (ii) cifra de afaceri mai mică de 50 milioane euro sau activul total mai mic de 43 milioane euro. Se clasifică în: A) microîntreprinderi dacă au: (i) mai puțin de 10 de angajați și (ii) cifra de afaceri sau activul total mai mici de 2 milioane euro; B) întreprinderi mici dacă au: (i) între 10 și 50 de angajați și (ii) cifra de afaceri sau activul total mai mici de 10 milioane euro; C) întreprinderi mijlocii dacă au: (i) între 50 și 250 de angajați și (ii) cifra de afaceri sub 50 milioane euro sau activul total sub 43 milioane euro. Conform acestor definiții, rămâne o categorie de IMM atipice care nu poate fi încadrată în niciuna dintre cele trei menționate anterior (de exemplu, IMM cu număr de salariați sub 10, dar cu cifră de afaceri și active totale peste 2 milioane euro).

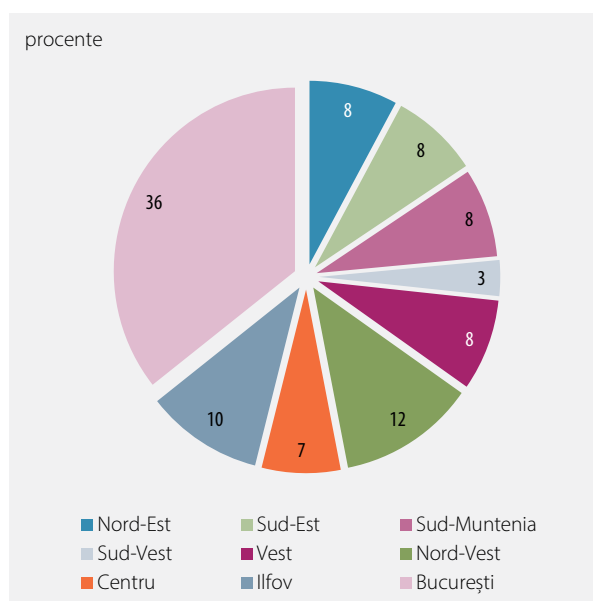
Grafic A1. Structura eșantionului după mărimea firmei

Grafic A2. Structura eșantionului după sectorul de activitate al firmei

Grafic A3. Structura eșantionului după regiunea de dezvoltare unde sunt înregistrate firmele

Analiza răspunsurilor

Răspunsurile la întrebări sunt analizate în funcție de forma în care acestea sunt prezentate, astfel:

- a) Pentru întrebările cu grilă de notare se pot urma trei paliere de analiză:
 - analiza răspunsurilor separat pentru notele indicând o dinamică pozitivă, pentru notele indicând o lipsă de dinamică și pentru notele indicând o dinamică negativă;
 - analiza răspunsurilor doar pentru notele indicând o anumită dinamică;
 - analiza în sold net conjunctural (calculat ca diferență între ponderea celor care au notat o evoluție/problemă ca fiind ascendentă/semnificativă și ponderea celor care au notat o evoluție/problemă ca fiind descendentă/nesemnificativă).
- b) Pentru întrebările cu răspuns multiplu sau întrebările cu răspuns unic: analiza ponderii celor care au ales o anumită variantă de răspuns în totalul respondenților.

În cazul întrebării „A1. Cum apreciați că au evoluat următorii factori în ultimele șase luni?”, soldul net conjunctural reprezintă diferența dintre procentul companiilor care au considerat că a avut loc o îmbunătățire și al celor care au considerat că a avut loc o înrăutățire în evoluția factorului respectiv. Un rezultat net pozitiv poate indica o îmbunătățire a situației economice la nivel național, a sectorului de activitate sau a companiei în sine, precum și a perspectivelor de dezvoltare sau a relațiilor cu partenerii de afaceri.

În cazul întrebării „A2: Care sunt problemele cele mai presante cu care s-a confruntat compania în ultimele șase luni?”, soldul net conjunctural reprezintă diferența dintre procentul companiilor care au indicat o problemă ca fiind semnificativă și procentul companiilor care au indicat o problemă ca fiind nesemnificativă. Un rezultat net pozitiv înseamnă că o anumită problemă este semnificativă.

Opiniile acoperă evoluțiile din ultimele șase luni pentru întrebările A1, A2, A3.

Definirea companiilor cu credite și a companiilor fără credite în derulare

Separarea companiilor în companii care au credite în derulare și companii care nu au credite în derulare s-a realizat în funcție de selectarea variantei de răspuns f) „Compania nu are credite în lei (inclusiv leasing)”, respectiv „Compania nu are credite în euro (inclusiv leasing)” la întrebările B6 „Între ce valori evaluați că se situează rata medie a dobânzii la creditele în lei pe care le aveți contractate în prezent?”, respectiv B8 „Între ce valori evaluați că se situează rata medie a dobânzii la creditele în euro pe care le aveți contractate în prezent?”.

